

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
หน้าอำนวยการ.....	ข
บทคัดย่อ.....	ค
ABSTRACT.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
สารบัญภาพภาคผนวก.....	ฅ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการป่า.....	9
แนวคิดการจัดการพื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี.....	9
แนวคิดการจำแนกของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่า สงวนแห่งชาติ.....	15
แนวคิดการจัดการที่ดินในเขตป่าตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ.....	22
แนวคิดการจัดการที่ดินในเขตป่าชุมชน.....	23

หัวเรื่อง	หน้า
แนวคิดการจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร.....	24
แนวคิดการอนุรักษ์ป่าตามบริบทประเภทป่า.....	25
แนวคิดการบริหารงานในการจัดการที่ดินในเขตป่าโดยรัฐ.....	27
แนวคิดด้านวัฒนธรรมชุมชนกับการมีส่วนร่วม.....	34
แนวคิดว่าด้วยความขัดแย้ง.....	36
ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม.....	43
ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่.....	45
ทฤษฎีไตรลักษณ์รัฐ.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
บทที่ 4 สภาพพื้นที่ศึกษา.....	60
สภาพทั่วไปของป่าสงวนแห่งชาติป่าแก้งกะอาม.....	60
สภาพทั่วไปของชุมชนที่อยู่ติดกับป่าสงวนแห่งชาติป่าแก้งกะอาม.....	66
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สภาพปัญหาข้อขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแก้งกะอาม.....	72
สาเหตุของปัญหาข้อขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแก้งกะอาม...	127
แนวทางการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการจัดการพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่า แก้งกะอาม.....	131
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	133
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	133
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	133

หัวข้อเรื่อง	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	134
สรุปผลการวิจัย	134
อภิปรายผลการวิจัย	152
ข้อเสนอแนะ.....	153
บรรณานุกรม.....	155
ภาคผนวก.....	161
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง.....	161
ภาคผนวก ข. สำเนาหนังสือราชกิจจานุเบกษา.....	163
ภาคผนวก ค. สำเนาหนังสือ สำนักราชเลขาธิการ.....	165
ภาคผนวก ง. ภาพประกอบ.....	166
ประวัติผู้วิจัย.....	170

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงตัวแบบ ไครัลกษณรัฐ.....	47
2	แสดงภาพถ่ายทางอากาศแสดงพื้นที่บริเวณที่ถูกบุกรุกในเขตอุทยานแห่งชาติ ภูพานท้องที่บ้านแก้งกะอาม ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ถ่ายไว้เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543.....	65
3	ภาพถ่ายทางอากาศแสดงพื้นที่บริเวณที่กลุ่มราษฎรเข้าไปบุกรุกพื้นที่อุทยานแห่ง ชาติภูพานท้องที่บ้านดงบัง ตำบลมหาไชย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ถ่ายไว้เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543.....	65
4	แสดงป่าแก้งกะอาม หมู่บ้านดงบัง และหมู่บ้านแก้งกะอาม.....	66
5	แผนที่แสดงการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้เขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์.....	69
6	แผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มสมัชชาคนจนและกลุ่มราษฎรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่ง ชาติป่าแก้งกะอามและอุทยานแห่งชาติภูพาน.....	70
7	แผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มสมัชชาคนจนเข้าไปบุกรุกครอบครองพื้นที่ในเขตอุทยาน แห่งชาติภูพาน ท้องที่บ้านแก้งกะอาม จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ประมาณ 1,400 ไร่ เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543.....	71

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงการจัดการป่ารูปแบบที่ 3 หน่วยงานป่าไม้ของรัฐทำหน้าที่เป็นหน่วยงานส่งเสริม.....	54
2 แสดงการจัดการป่ารูปแบบที่ 7 โครงการให้ทุนเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดกิจกรรมป่าไม้ชุมชน.....	54

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

สารบัญญากาศภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1	แผนที่ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 148 (พ.ศ.2509) แสดงเนื้อที่ป่าแก้งกะอาม..... 164
2	อธิบดีกรมป่าไม้ (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) และผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ (นายชัยรัตน์ มาปราณีฉัตร) ร่วมตรวจเยี่ยมชมการดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543 166
3	อธิบดีกรมป่าไม้ (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) กำลังดูแผนผังแปลงที่ดินของกลุ่ม สมัชชาคนจนที่ได้จัดทำไว้ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานประกอบการดำเนินคดี เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543..... 166
4	แกนนำชาวบ้านกลุ่มสมัชชาคนจน บ้านแก้งกะอาม ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จที่ ถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาบุกรุกป่า เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543..... 167
5	อธิบดีกรมป่าไม้ (นายปลอดประสพ สุรัสวดี) กำลังชี้แจงข้อกฎหมายและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับแกนนำกลุ่มสมัชชาคนจน ก่อนจะสั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ จับกุม เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543..... 167
6	การรื้อถอนมันสำปะหลังที่กลุ่มผู้บุกรุกได้ปลูกไว้ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพานเมื่อ วันที่ 13 กรกฎาคม 2543..... 168
7	การตรวจสอบสิ่งปลูกสร้างในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน ก่อนทำการรื้อถอน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2543..... 168
8	เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ดำรวจตระเวนชายแดนกำลังขนย้ายสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอนเสร็จ แล้วไปเก็บรักษาไว้ประกอบการดำเนินคดีต่อไป เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2543..... 169
9	ประชาชนในพื้นที่ นักเรียน นักศึกษา ร่วมกันรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าแก้งกะอาม เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2543..... 169